

Megjelenik minden csütörtökön. — Előfizetési ár: egész évre 4 frt, fél évre 2 frt, negyedévre 1 frt. — Hirdetések ára: 4 hasábos petit sor 8 kr. Az előfizetési pénzeket a Szent-István-Társulat igazgatóságához, a kéziratokat a lap szerkesztőségéhez (IV. Lövész-utca 13. sz.) kérjük küldeni.

Budapest, 1882.

22. szám.

Junius 1.

LXXX. Zsoltár.

Víg örömmünnepet ülvé,
Jákob Urának örülve,
Néki, ki megsegített
Kezdjétek énekeket!
Rajta! peregjen a dob, nosza! már ma
Zengjen a czitara, mennyei hárfá,
S harsona zengje ez oly jeles ünnepet,
Melyet a menny Jehovája kitüntetett!

Ime parancsot adott volt:
Mely napon itt van az új hold,
Ünnepe Néki legyen
Jákobon, Izraelen,
Hogy soha el ne felejtse a nemzet
Azt, mikor Istene hont neki szerzett.
Ott hagyatá az egyiptomi téreket,
Szó vala ott, melyet ez nem is érthetett.

»Én a te Istened ottan
Jármodat el-tova dobtam,
Hogy neked az ne legyen
Hátadon és kezeden.
Nyomorod égi lakomba kiálta,
S megszabadíta Jehova, kiválta.
Láttalak én ama förgeteg éjiben,
A Meribán kitudám vagy e még hivem.

Mondám: Halldsza te népem!
Tartsd meg örökre kötésem:
Isten új és idegen
A te Urad ne legyen!
Mert Urad-Istened Én vagyok ám csak,
Én, ki Egyiptomból kihozálak.
S bármit akarva no nyisd ki te szájadat:
Vágyadat íme betölti kegyáradat.

Mondám, ámde e népem
Meg nem hallgata Éngem
És nem akarta Velem
Napjait izraelem.

És szíve vágyira hagytam e népet
S jár a veszélyes uton, hová lépett.
Im szabadon megy a vész, a hínár fele!
Elhagya, — nincsen az Úr kegye már vele.

Ámde ha hallgata volna,
Hogyha utamra hajolna,
Ugy karom elleneit
Porba tiporva emitt
Nékie most hízelegne az ellen,
És örök üdve virulna kegyemben,
Néki teremne az Élet kegyere,
Rája leszállna a Kőszál méz-kegye!*

Kálmán Károly.

Az evangéliumi jegyes.

— Beszély. —

— Ön valóban próbára teszi türelmemet. Szörnyű kedvem volna önt jól összeszedni. Szeretnék az ön szótárával birni, hogy kellően lerakhassam. Ha ömnek kedve telik abban, hogy adott szavát meg ne tartsa, engem meg bosszant. Elég volt a jóból, mondhatom.

— Ugyan kérem, ne haragudjék!

— Talán bizony örvendjek? Bizony lekötelezett volna, ha megkimél attól, hogy elrontsam az étvágyamat. Mily nyugodt lelkiismerettel heveverész ön azon a pamtagon, mily csöndes édelettel szívja ön szivarát! Hogyan? Hát nem vádolja önt — öntudata?

— A legkevésbbé sem.

— Szép, ön esőkolni való ember.

— No lám. Ezt már mások is mondták nekem.

— Elhozta ön az ígért beszélyt?

— Nem biz én.

— Hát akkor mi a patvarban van itt? Föltettem volna önről annyi szerénységet, a mennyi egy adósban van. Az legalább elbujik hitelezői elől, míg nem fizetett.

— Én is megtehettem volna, de minek? Jól tudom, hogy ön nem fog engem exequálni. Önben is lehetnek holmi zsarnok hajlamok, — mert lássa, én egy szerkesz-

tőben az ókor minden zsarnokát együtt látom. No no, nem kell haragudni. Ez így van. De azt már nem hiszem el önről, hogy igazán tudjon haragudni — rám. Csak gyujtson rá ön is, dolgozzék tovább; én majd fecsegek.

— Semmi terefere. Az én időm drága. Hozott ön kéziratot vagy nem? Ha igen, elő vele! azután nem bánom, elmehet ön egy hónapra Patagoniába. De ha nem hozott, kérem, párologtassa el magát ismét s huszonegy óra alatt szüljön nekem valamit, mert erre az öreg kalamárisra fogadom önnek . . . teringettét . . . hogy . . .

— Csak lassan. Nem kell Patagoniába mennem, eléggé pattog ön nekem itt. Mondok önnek valamit. Látssa, már jó ideje, hogy náthája van a phantasiámmak. Nagyon tele van a szívem: de a fejem üres. Ugyszeretnék önnek valami tréfát mondani, s pedig közel vagyok a sírúshoz. Talán ez a szivarfüst esipi a szemeimet. Hm! Csodálatos! Mit ismondott ön előbb?

— Hagyjon ön nekem békét. Jól tudja.

— Emlékezem már. Tehát valami históriát akar ön, vigat, szomorut, tréfásat, komolyat? Meglesz legottan. Csak maradjon ön vesztég. Figyeljen rám. Ugy belemegített, hogy elmúlt a náthám. Csak arra kérem, hogy el ne aludjék, mert én ugyan föl nem ébresztem, hanem szököm innét tüstént.

— Hát beszéljen! talán hasznát veszem fecsegéseinek.

— Tehát vigyázzon! Szépen fogom kezdeni.

— Késő éjjel volt már s a főváros utczáin a gyorsan vágató kocsik és hazasietők zaja lassankint elveszett. Beállott az a méla esőnd, melyért a zaklatott szívek epednek: az, mely komoly ünnepélyes benyomást tesz ránk a sírboltban, de egy nagy városban, melyben oly zajjal dobálják el az élet kincsét, aggasztó és idegenszerű. A lámpák halvány világa ugy reszketett, mintha azon nyomornak könyörgő szavától tanulta volna, mely e fényes falak között otthon van. Itt ott, némely utczában felhangzott a vidám, felesapongó ének, élni siető ifjak hetyke danája, kik mámoros fővel döltek ki a fényes lebujok ajtaján. Az ének rekedt rivalgásba ment át, bosszantva nem annyira az álomban szendergőket, mint az éjnek esőndjét. Koronkint hallani lehetett a rendőrök ütenszerű lépéseit, kik példás komorsággal s nagy bátorsággal lépdestek át az utczákon, hangos kopogásaikkal előre figyelmeztetve a házfalak mentében elsurránó férfi- és nőalakokat, hogyha érdekőkben áll a derék rendőrséggel nem találkozni, akkor kotródjanak másfelé. Hanem az őrző elvonulása után megint csak előtűntek az éj lovagjai s lepkéi. Az éj sötét takarója a bűnnek. Akkor megelevenül a fürtelem tengere s undok lakói bátran mozoghatnak hajnalig. Ki tudja, mit rejt az éj; mi történik annak homálya alatt?

A esőndet semmi sem zavarja már. Egyszerre csak, messze távolból, elmosódva hallatszík egy esőngetyű hangja. Oly csodálatosan hangzik. Kit akar jelenteni? Mindinkább közelebb jó. Egyik hosszú utca végén elvélge megjelénik két sötét alak. Az egyik néhány lépésnyire előre halad. Durva köpeny van vállára vetve. Kezében lámpát tart, a másikban esőngetyűt. Nyomában lép egy magas, ifjú alak, kinek arczára a lámpa világa koronként fényt vet. Ez egy fiatal pap. Hosszú sötét talárba van öltözve, mely fölött karing van. Kezé-

ben erszényt tart, melyet kebléhez szorít. Mindkét férfi feje födetlen.

Az elülmenő alak helylyel-közzel fölemelé a kezében levő lámpát, megnézte a házak számain, azután nyugodtan ment tovább. Az utána menő esőndesen követte. Már az utca végére értek, midőn az elülmenő egy ház kapujánál megállapodott, s miután a ház számát gondosan megnézte, visszafordult s halkán mondá:

— Ez az. Helyben vagyunk.

— Menjünk be.

— A kapu zárva van.

— Csöngessen.

— Az elülmenő letette lámpáját a földre s meghúzta a ház esőngetyűjét. Sokáig vártak, a kapu nem nyílt ki.

— Csöngessen újra, erősebben.

A két jövevénynek újból várakozni kellett, míg elvélge léptek zaja hallatszott. A kapun belül durva dörmögés volt észrevehető; hallani lehetett a mint a kapús keresgéli a kuleslyukat, nagy kényelemmel motozva. Elvélge kinyílt a kapu, s egy fél pongyolában levő bozontos szakálu ember rettenetes rossz kedvvel rárivallt a jöttekre:

— Mit akarnak itt?

— Csendesen atyafi! szólt a szolgál. Beteghez jöttünk.

— Vagy ugy, beteghez? válaszolt a kapus duzzogva.

— Igen. Csak szaporán, ereszsen be. Hozzá akarunk menni.

— Kihez?

— Ezen házban lakik.

— Hogy hívják? Mi a mestersége, hivatala?

— Csaláry György.

— Oh az a komédiás. No hiszen jókor.

— Ne feleseljen sokat. Engedjen belépünk.

— Jöjjenek negyvenyolcz órával később. Ugy parancsolja ezt a paragraphus.

— Mit beszél ön? Kérdé most a pap, előlve.

— Én tudom, mi a rend, mi van előírva. Nem azért vagyok házmester, hogy ne tudjam. Negyvenyolcz óra előtt senkit sem szabad eltemetni.

— Tehát későn jöttünk?

— Ellenkezőleg — korán.

— Mérsékelje gúnyait! szólt a fiatal ember. Ez nem idő és hely a tréfára.

— Éllhiszem. Hát miért verik föl az embert hajnalban? Annak az urnak semmi baja többé.

— Meghalt?

— Megtette ezt a gorombaságot, még pedig éjjel, — esakhogy engem bosszantson.

A fiatal pap szomorúan csüggeszté le fejét e szavakra. Azután mélyen felsóhajtott.

— Mikor halt meg? kérdé csüggedten.

— Éjfélt után ment el tőle az orvos. Az volt az utolsó, a kit kieresztettem a kapun. A mikor elment, azt mondta: »No ez sem ir több vigjátékot életében. Ha azt a sok koszorút, mit neki dobáltak, mind megfőzték volna herbathéának, még akkor sem lehetett volna megmen-teni.« Ott voltam én is a halálánál. Mondhatom, szörnyen nem volt neki kedve a meghaláshoz.

— De igazat mond ön?

— Nem vagyok ujságíró, hogy kora reggel föllentsek.

— Lehetetlen! Mégis meg kell néznünk.

— Tessék. Hanem hiába fáradnak, mondhatom.

A fiatal pap belépett a kapun s kísérője követte. A házfelügyelő előre ment s várakozásra kérte a jötteket. Kevés vártatva visszajött.

— Itt hozom a szobája kulcsát; mert rázártam az ajtót. Tessék felmenni. Harmadik emelet, mindjárt a lépcső végén első ajtó. Nem lehet elhibázni, mert az ajtón van a vizitkártyája kiszögezve. Csak menjenek be. Úgy hiszem kopogtatni felesleges léssen; senki sem mond »Hereint.«

A fiatal pap a bosszankodás egy nemével hallgatta a kapus durva élezelődéseit. Intett kísérőjének, hogy maradjon a lépcsőházban, ő pedig a kapushoz fordulva, fölkererte, hogy kövesse.

— Minék? Csaláry tens ur nem szereti a társaságot.

— Csak jöjjön velem. Fogja e lámpát. Kísérjen föl. Kérem.

A kapus kellelten bár, de engedett a felhívásnak. Megindultak a harmadik emeletre. Ott a kapus megnyitotta az ajtót.

Beléptek a szobába. A szoba pedig egyszerűen volt butorozva. Egy széles íróasztal foglalta el a főhelyet, közel az ablakhoz; néhány szék, pamlag, szekrény, dúsan megrakott könyvtár egyszerték ki. A falakon száradt koszorúk, szomoruan lecsüngő szalagokkal, köztük írók és művészek aczél-metszetei egyszerű faramában. Az asztalon még látható volt egy megkezdett, s félben hagyott kézirat. A fiatal pap, a mint belépett s körültekinté, legottan az ágyhoz lépett. A kapus felemelé lámpáját s megvilágította a holtak arcát.

S az arc iszonyu volt. A végső halálküzdelem borzasztósága ült minden vonáson. Az összeesett, ráncos ónszínű arczon, a szétránczigált szájjalmokon, a mély üregeiből előmeredő s vad kétségbeesést visszatükröző nyitott szemeken egy lezajlott élet mély tragikumára írta le magát. Megrendítő, vérágyaló volt a holtak tekintete. Látszott, hogy valamely borzasztó gondolattal kellett küzdenie, annál kövültek meg vonásai.

A fiatal pap el nem fojthatott egy fájdalmas felkiáltást, midőn a holt arcát megpillantá. De lassan legyőzte iszonyát, közelebb lépett, megfogta a holt lecsüngő kezét s remegő hangon mondá:

— Miért kellett nekem későn jönnöm?

A kapus eleinte részvétlenül nézte a jelenetet; midőn azonban látta, hogy az ifju pap szemei megtelnek könnyekkel, hogy annyi szeretettel, jószággal nézi a holtat, durvaságát legyőzte s szomorú keserűségbe ment át.

— Soha se sirassa ön uram ezen holtat. Annak már nem kell semmi, még a taps sem ébreszti föl. Pedig nagyon szerette a tapsot.

— Nem volt nála senki az utóbbi idők alatt? Kérdé a pap szomorún.

— Persze hogy nem. Eleinte nagyon járogattak hozzá mindenféle urak és nők. Mind nagyon czifrák s furesán beszéltek; hanem mikor látták, hogy komolyan meg akar halni, elmaradoztak. Szegény Csaláry tens ur, mindennap ujságot kért tőlem. Mindennap hoztam neki a trafikból. Mindig azt nézte, mit irnak róla az ujságok. Eleinte irtak róla, és azokat mindig felolvasta nekem. Ilyenkor arca fénylett, szemei ragyogtak,

úgy örült annak. Hanem azután, mikor látta, hogy a vendégek elmaradoznak, az ujságok nem irnak róla semmit, hát el kezdett búsulni. Nagyon megártott neki ez a búsulás.

— Szegény ember.

— Azután utóbb már nem akart beszélni. Hallgatott mindig. Ha feljöttem hozzá én, vagy a feleségem s kérdeztük: mit akar, azt felelte: hagyjuk aludni.

— Nem volt semmi vágya, óhajtsa?

— Nem annak, a mi jól is volt, mert úgy sem teljesíthettük volna.

— Nem kívánta látni barátait?

— Nem; csak barátot akart, azt is csak úgy a vége felé.

— Hogyan?

— Hát tegnap este, hogy nála voltam magam, mert az orvos már elment, odahítt magához, rám nézett azokkal a nagy szemével oly erősen, mintha lelkeket akarta volna kilopni. Odahúzott magához s azt súgta a fülembe, hogy — — hozzak neki papot a barátoktól. Mindjárt tudtam, hogy csak komédiáz. Hiszen ez volt a mestersége. Azután hogy elmentem, visszahítt. Beszélt nekem mindenféléről, a mit nem értettem, — mert nagyon okosan beszélt.

— Mit mondott?

— Valami jegyesről szólott, a kit elhagyott fiatal korában. Eleinte azt hittem, hogy valami asszonyról van szó, arról álmodozik; hanem azután megint úgy értettem, hogy nem asszonyról van szó. Talán hagymázban beszélt. Hanem ma éjjel megint csak előhozta azt a jegyest, a kit hűtlenül elhagyott, felült ágyában, kezdett hadonázni kezeivel, ordított, jegyesét akarta látni, azzal kibékülni, attól bocsánatot kérni. Én bizony nem értettem, mit akart.

A fiatal pap remegve hallá e szavakat.

— Nem fejezte ki magát világosabban?

— Hát mindig úgy beszélt, mint az írók, nagyon válogatott nyelven. Én azt hittem, hogy azt a szép színésznőt érti, ki gyakran járt hozzá. Mondtam neki, hogy elhívom ha akarja, hanem akkor elutasított magától és elkezdett sirni.

— Sirt!

— De hogyan! Majd az anyját, majd a jegyesét emlegette. Soha sem hallottam ilyen sirást; a kárhözottak veszködése ehhez képes fülemile-nóta. Nem hittem neki. Mikor azután azt kérdeztem tőle, hogy akar-e ujságot olvasni, a falhoz fordult s úgy nyögött, fohász-kodott, hogy elkezdtem hinni, hogy most az egyszer talán nem tréfál. Egy ideig nyugodt maradt, hanem azután mikor látta, hogy készülök elmenni, újra felugrott, vad rikácsoló hangon rám kiáltott: »Megállj ember! Tépd le azokat a koszorukat a falról, taposd el, vesd a tűzre, égesd el, még hamúja se maradjon!« Én persze hogy nem engedelmeskedtem.

— Azután.

— Azután jött az orvos. Az beszélt vele jó ideig. Kérdezte, hogy mi je fáj, mit kíván. De Csaláry tens ur csak nem akart felelni. Az orvos utóbb elvesztette türelmét s midőn a beteg Isten nevét sohajtá, nagyon megbosszankodott. A mikor pedig én elmondtam neki, hogy Csaláry ur papot kívánt, egészen haragba jött. Azt mondta,

hogy Csáláry ur elvesztette az eszét, nem tudja, mit beszél; azt mondta, hogy nagy gyöngeség Csáláry urtól papot kívánni. Mit akar ő azzal a pappal? Neki semmi köze többé a papokhoz. A ki oly szabadon gondolkozott. Élt és irt, annak pap nem kell. Különbösen is a pap elrontja — a kúrát. Már csak mondom úgy, a hogy mondta Csáláry ur úgy tetette magát, mintha aludnék, pedig jól hallotta e szavakat. Mikor az orvos azt mondta nekem: »Hidd ide nem a papokat, hanem a papnöket, azok majd megvizsgálják!« — szegény Csáláry nagynehezen felemelkedett ágyából, kimeresztette száraz kezét, merőn halálra vált szemével ránézett az orvosra, azután valamit hebegett, visszaesett ágyára s meghalt.

A fiatal pap lehajtá fejét s csöndesen zokogott. Azután vön egy kendőt s letakarta vele a holtak arcát.

— Szomorú dolgokat mondott ön nekem, szólt azután, — de vegye érette köszönetemet. Lássá, ezen ember, ki oly nyugodtan fekszik itt, egy nagy szellem volt. Nagyokra hívta őt Isten. De ő elhagyta az Istent, azért azután Isten is elhagyta őt. Vajha elszállott lelkét visszahívhatnám az üdvre, melyre hivatva volt. De a halál után nincs többé elégtétel. Most kérem, hagyja magamra e holtat. Itt óhajtok virasztani nála. Menjen nyugodni. Ha eljő a regg, én is távozom.

(Folytatása következik.)

T Á R C Z A.

Társadalmi és vallási állapotok az Egyesült Államokban.

Egy francia, ki a múlt évben egész Amerikát beutazta, érdekes részleteket ír az északamerikai Egyesült Államok társadalmi s vallási állapotairól.

Az Egyesült Államok lakossága főleg irekből, angolokból s németekből áll. Az amerikai mindenekelőtt munkás, pénzszerezés az ő főfoglalkozása, gazdagság az ő eszménye. Azon állítás, hogy az amerikainak a dollár az istene, bizonyos tekintetben tehát jogosult. A legtöbb bevándorló fiatal, erőteljes férfiu, másrésztől a katonai szolgálat csak kevés fiatal embert von el a munkától, mert az egész Unio összes hadserege csak 25,000 főből áll. Ily körülmények közt könnyen fölfoghatni, hogy mit képes 50 milliónyi lakosság művelni. Ellenállhatlan tevékenységök előtt eltűnnek a pusztá földterületek, hogy helyet adjanak városoknak és terjedelmes ültetvényeknek; a vasúthálózat hihetetlen gyorsasággal terjed minden irányban, még a sivatagokra is, melyek a Sahara pusztához hasonlítottak. A gyarmatos megjelenik, munkához fog, megszerzi magának a szükséges marhát, szabályozza a patakokat és folyókat, mások követik s néhány év alatt a terület elegendőleg be van népesítve, hogy mint új állam az Unióba bekebeleztesse.

Amerikában azon nézetben vannak, hogy az Egyesült Államok népessége a jelen század végeig meg fogja haladni a száz milliót. Csodálkozással s bizonyos részvétellel néznek az európaiakra, kik veszekedéssel és háborúval foglalkoznak. Itt csak a természetnek üzennek hadat s a nemzet egész erejét fölhasználják, hogy amazt legyőzzék.

A socialis kérdés Amerikában még kevés tért foglalt. Az amerikai munkásnak nincs oka panaszkodni, napi bére átlag 10 frankra (4 frt 60 kr-ra) rug s a ki ezzel nincs megelégedve, szabadságában áll a földek művelésébe fogni, melyeket a

kormány ingyen rendelkezésére bocsát. A panamai szoros és az éjszaki sark között 200 millió lakosra van hely; midőn ez a szám el lesz érve, akkor Amerikában is ugyanazon jelentőséggel fog birni a socialis kérdés, mint Európában. Már most panaszkodnak az uzsorások és különösen a nagy társulatok ellen, melyeknek igazgatósága becsületesség tekintetében sok kívánni valót hagy fenn. Ha tehát a bérek majd alább szállnak s a földek kiosztása megszűnik, akkor a szegény ép úgy fel fogja emelni szavát itt is, mint Európában a gazdag ellen, ki kizsákmányolja.

Az iskolakérdés egy idő óta a legégetőbb napi kérdések közé tartozik. Szemben a protestans felekezetek roppant chaosával a kormány a leghelyesebben vélt eljárni, ha a vallást az iskolából kizárja. Közös iskolákat állított tehát mindenütt, melyekben a vallásoktatásról szó sincs. A katolikusok természetesen nem elégedhettek meg az ugynevezett semleges tanítással, mely a valóságban soha sem semleges és soha sem lehet semleges, hanem csak istentelenségre vezet. Ők tehát saját katolikus iskolákat alapítottak, melyeknek vezetésével főleg a vallási testvéreket bízták meg. Minthogy a katolikusoknak a hivatalos iskolák költséges fenntartásához épúgy hozzá kell járulniok mint a többi polgároknak, ennél fogva kettős teher nehezül rájuk. Joggal követelték tehát, hogy az iskolákra szedett adókból bizonyos rész utalványoztassék ki az ő iskoláik számára; azonban mindeddig süket fülekre találtak, mert a katolikusoknak már a nélkül is egyre növekedő befolyásától félnek. A hívő protestánsok azonban ezen pontban egy véleményen vannak a katolikusokkal és nem feledik, a mit Washington, az amerikai köztársaság alapítója, búcsüzenetében az amerikai népnek lelkére kötött:

»Vallás és erkölcs nélkülözhetlen feltételek az állam fenállására és jóllétére. A ki az emberi boldogság ezen szilárd alapjainak, az egyéni és polgári kötelemek ezen hatalmas oszlopainak fölforgatására törekszik, az nem tarthat igényt a hazai nevére. A politika épúgy tartozik azokat tisztelni, mint a vallásos férfiu. Egy könyv nem lenne elég, hogy azok befolyását a polgár és az állam jóllétére kellőleg esetelje. Állítsuk föl csak ezen egyetlen kérdést: Hová lenne a tulajdon, a jó hírnév, az élet biztonsága, ha a vallási kötelesség öntudata nem tartaná fenn többé az eskü szentségét, melyben a törvényszékek egyetlen eszközt bírnak arra, hogy az igazságot megismerjék. Dicselkedjen bár a mennyit akarnak a szabad nevelés szerencsés befolyásával egyes különösen kiváló szellemekre, ész és tapasztalás tiltják azt remélni, hogy vallásos elvek nélkül közérkölciség fenállhasson.«

Az amerikai Unio alapítóinak első ténye volt tédet hajtani s az Urhoz fordulni egy könyörgésben, melynek szövege bizonyos vallásos tisztelettel mai napig ugyanazon teremben őriztetik Philadelpiában, s melyet az idegenek megtekinthetnek. Az Egyesült Államok függetlenségi nyilatkozata mindazon panaszok felsorolása után, melyek az amerikai gyarmatokat az angol koronával való szakításra vezették, következőleg végződik: »Ézért hívjuk mi, az Egyesült Államoknak congressusra egybegyűlt képviselői a világegyetem legfőbb biráját tanult érzelmünk őszinteségeért, s a gyarmatok jó népének nevében és megbízásából ünnepélyesen kijelentjük, hogy ezen egyesült gyarmatok jogilag szabadok és függetlenek és szabadoknak s függetleneknek kell lenniök.«

Az Egyesült Államok körülbelül 7 milliónyi katolikus a 14 érsek és 55 püspök kormányzása alatt áll. Az áldozatok száma 6402. Ezek 5856 templomot, 961 kápolnát, 1723 állomást látnak el. Van 28 papnöveldejük, 79 collegiumjuk, 511 akademiájuk, 2385 plébániai iskolájuk, melyeket összesen 423,383 tanuló látogat. Jótékony czélokra 267 menhely és 119 kórház

áll fen, melyekben nincs beleértve a magánjótékonyság számos alkotása.

Létezik összesen 249 szent Vinczeegylet, melyek 14 államban s 20 egyházmegyében oszlanak föl. Ezeknek activ tagja több 6000-nél, kik évenként körülbelül 15,000 szegény családot látogatnak meg s nem kevesebb mint hat-hétszáz ezer frankot osztanak ki alamizsnaképen. Maguk a protestanosok bámulják ezen felebaráti szeretetet s nem félnek alamizsnáikat a katolikusok kezeibe juttatni, kik a szegényeket a szükséghez képest, valláskülönbőség nélkül segélyzik.

New-York város évenként bizonyos összeget, olykor 150,000 frankot ad ezen óriási város szent Vincze-egyletének, s a hatóságok ezen felül megengedik a katolikusoknak, hogy a börtönökben és kórházakban a kátéból oktassanak.

(Vége következik.)

Az istenítéletek a középkorban.

(Vége.)

Nagyon távol van tőlünk mindazon elmondott eseményeknek történeti valódiságot is tulajdonítani, avagy azt hinni, hogy azokat természetes okokból megfejteni nem lehet; de minden eseményt teljesen tagadni sem lehet. Az istenítéletek iránti nagy tisztelet mély vallásos hitet tételez föl, kellett azonban tényeknek is lenni, melyek e hitnek támaszul szolgáltak; mert a tények emelő tekintélye nélkül maga e tisztelet is csodaszerű lenne.

Az egyháziak részvéte épen nem akart befolyással lenni az ügyek kimenetelére. Az istenítéletek előtt, az egyházi személyek buzgóan imádkoztak az ártatlan javáért, az igazság diadaláért, mit bizonyára nem tesznek, ha az eredmény tőlük függ. Ha törvényes hatalom részéről csalás történt volna az istenítéleteknél, az egyszer fölfödötté, teljesen tönkretette volna az ordaliák tekintélyét.

Voltak részletes zsinatok, melyeken az istenítéletek ékeszőlő védőkre találtak; de az csak egyeseknek véleménye volt, nem az egyetemes egyházé. Nagy előszeretettel hivatkoznak sokan Hincmár reihmsi püspökre, mint az istenítéletek védelmezőjére, mellőzve annak kutatását, vajjon az ordaliák iránti rokonszenvén kívül nem voltak-e más indító okai arra, hogy a Lothár király és neje között hozott ítélet igazolását az istenítéletekre bízta Figyelmet érdemlő, hogy Hincmárnak kortársa: Agobard lyoni érsek határozottan küzdött az istenítéletek ellen, mint oly intézmény ellen, mely vakmerőn beleavatkozik az Isten kifürkészhetlen végzésébe. Hogy a klerus megható szertartással vette körül az istenítéleteket, az csak azt tanúsítja, hogy nem akarták azt azon talajon, melyből fölburjánzott, meghagyni, sőt inkább buzgón fáradtak, hogy széttépjék ama szálakat, melyek azt a pogánysággal egybekötötték.

A lelkészek eljárásukkal egyenesen az egyén lelkiismeretéhez fordultak, a vádlottól azt kívánták, hogy előbb megáldozék, a mit, természetes, az igaz bánatnak kelle megelőzni; mert e vallási gyakorlatban sokkal hatásosabb eszközt láttak arra, hogy valakit a bűnös cselekedettől visszatartsanak mint a tüzes vas- vagy forró víz-próbában. Az egyes eseteknél olykor előfordult megáldások nem alapultak az egyetemes egyház határozatán, ezek csak az idő s kor szellemétől elfogult egyházi személyek által használtattak. Azt, hogy papok és püspökök zsinatilag egyhanguan föl nem léptek az istenítéletek ellen, annak oka abban rejlik, hogy már a pogányság idejében nem pusztán vallási, hanem főleg polgárjogi érvénynyel bírt, s így a bűnügyi eljárásból ki nem lehetett zárni, a nélkül, hogy maga az eljárás is ne szabályoztassék, ezt pedig szabályozni

nem az egyházi férfiak körébe tartozott. Az istenítéletek a polgári jog körébe tartoztak s ha az e téren uralkodó nézetek ezeknél az egyház részvétét is igénybevétték, azzal csak az intézményt akarák megszentelni, nemesíteni, a mi, tekintve azon korban az állam és egyház között fönálló szorosabb viszonyt, könnyen érthető.

Többnyire lopás, házasságtörés, gyilkosság fölfödözésére szolgáltak az istenítéletek. Azon időben, midőn az állam és társadalom minden fontosabb mozzanata az egyház részvéte mellett történt, hogy a bűnügyi eljárásban is résztvevett az egyház, az az igazságszolgáltatásnak csak előnyére lehetett. Az istenítéleteket nem igazolhatjuk, de azt hisszük, mégis előnyösebb volt a közzjóra azokban az egyháznak részvéte, mint azt kizárólag világi bírók önkényére s gyakran a tudatlan népre hagyni. Az egyháznak az istenítéletekkel szemben folytatott magatartására nézve kellő világosságot Rómától nyerünk. Ha a római pápák a közérköleség, humanitás és polgárisodás érdekeinek nagy előmozdítói valának, úgy érdemeik koszorújában méltó helyet foglalhat el következetes fellépések az istenítéletek ellen, azon idő óta, hogy azokra figyelmesekké lőnek téve az eléjük terjesztett kérdések által.

Nincs arra példa, hogy valamelyik pápa használta volna az istenítéleteket vagy helyeselte volna azokat, sőt ellenkezőleg többször azok ellen nyilatkoztak. Első Miklós pápa 867-ik évben Kopasz Károlyhoz intézett levelében elveté a párbajra alapított ítéletet. Nem sokára azután egy wormszi zsinat kimondá határozatilag az istenítélet alkalmazását oly esetben, midőn kétség merül föl az iránt, vajjon az ágyban halva talált gyermeket agyonnyomta-e szülője, vagy megfojtotta. Azonban V-dik István pápa Luitbert mainzi püspökhöz intézett levelében helyteleníté ezen határozatot s megtiltá annak gyakorlatát. Több más pápának hasonló értelmű nyilatkozata nem szünteté ugyan meg a nép életével egybeforrt intézményt; de ezek folytán mindinkább gyérült azoknak alkalmazása, míg végre az egyháziakat a tényleges részvétől letiltó pápai rendelet az istenítéletek tekintélyét is megszünteté. Megszűntek ugyan az istenítéletek, de azok maradványai: a borasztó kinoztatás hosszú ideig föntartá magát a bűnügyi eljárásban. Most már — hála Istennek — a humanusabb nézetek és érzelmek befolyása véget vetett a kinoztatásnak is s az istenítéletekkel együtt róluk már csak a történelem beszél.

Az istenítéletek alapeszméje volt ama gondolat, hogy a buzgó esedezésre az Isten rendkívüli módon is győzelemre juttatja a félreismert ártatlanságot s a megrágalmazott erényt. A középkor népeit áthatotta az Isten gondviselése iránti élő hit s e hit nyilvánult valamint az egyesek és egész családok, úgy egész nemzetek életeseményeinek folyamán. Megfontolva azon idők népeinek vallásos bensőségét, nem csodálkozhatunk, ha emberileg ki nem fürkészhető kérdések idején a Mindentudóhoz könyörögtek az igazság és jog diadaláért. Azon eszközök, melyeket az istenítéleteknél használtak, a dolgok rendes folyama mellett nem lehettek az ártatlanság tanúi; de miután vannak mégis példák az illetén ügyek megmagyarázhatlan szerencsés kimenetelére, nem lehet a felölök szóló, habár kissé túlzóknak látszó eseményeknek híret egészen a mesék világába sorozni.

A legszebb eszme szolgált az istenítéletek alapjául, annál szomorúbb azonban, hogy a legszebb eszme is annyira elfajulhatott a gyakorlati élet terén. Hogy Isten az emberi élet földi ügyeibe csodálandó módon beavatkozzék, azt várni, habár az erény föltüntetésére is, valóban Istenkisértés. Miért ne engedhetné az Úr, bűnösnek látszatával elhalni az erényest; hisz a muló dicsőség helyett, az öröklét hervadhatlan babérjaival jutalmazza majd a

siron túl. Midőn a legfőbb egyházi tekintély elveté az istenítéleteket, véleménye nem az alapeszme, hanem annak helytelen alkalmazása ellen irányult. Elveté az egyház az istenítéleteket annál is inkább, mert hirdeti abba helyezte hitét, hogy majd a végső napon eljő az Úr, jutalmazni az erényt, büntetni a bűnt.

Az istenítéletekben való részvétért a klerust a babonáskodás vádjával terheli, nagyon igazságtalan; s csak azon szellemtelen felfogás következménye, mely a nép életének minden titokzatosnak látszó eseményét aljas indokokra vezeti vissza, s a mely elfeledi, hogy minden történelmi jelenet azon idő szellemében méltányolandó, a melyben végbement.

Az egyház sohasem helyeselte az istenítéleteket, mert tudta, hogy azok az emberi szellem szomorú tévedései.

Perger Lajos.

A szent atyánál két magyar apát-kanonok.

Ily cím alatt a római »Voce della Verità« május 20-i számában ezeket írja:

Hétfőn, e hó 15-én a szent atya magánkihallgatáson kegyeskedett fogadni Tárkányi Béla József borsmonostori apát, egri kanonokot, és Fraknói Vilmos szekszárdi apát, nagyvárad kanonokot.

Tárkányi Béla, ki azon föltételnél fogva, hogy Rómát évenként meglátogatja, ezuttal kilenczedik ízben jött az apostolok fejedelmének sírjához, e vallási czélján kívül, most különösen mint a szent István királyról nevezett, a magyar püspöki kar védnöksége s tekintélyes férfiak vezérlete alatt vallási, népiszkolai s tudományos művek kiadására és terjesztésére alakult virágzó irodalmi társulat megbízásából járult a szent atyához azon kérelemmel, hogy jelesebb kiadványait a vaticani könyvtár számára elfogadni kegyeskedjék. E megbízást és legmélyebb hódolatát a társulat egy föliratba foglalta, melynek díszes kötésű táblája kívül Magyarország ezimerét tünteté elő, belül magyar aranyokból apostoli keresztformában a társulat péterfillérei voltak elhelyezve következő epigraphicus latin szöveggel: Sanctissimo Domino Nostro Leoni P. P. XIII. Victoris de Tribu Juda Leonis Vicario Verbiqve Dei quod non est alligatum in vinculis etiam Vaticanis Custodi Ministro Interpreti semper vigili semper fido errare nescio.

Societas literaria sub S. Stephani Protoregis nomine et Episcopatus Hungariae protectione promovendae literaturae catholicae libris informandae juventuti operibusque scientificis edendis congregata animi obsequiique sui testes praecipua operum suorum specimina Bibliothecae Vaticanae inserenda votiva pietate offert.

Ut Deus scientiarum Dominus qui Apostolos diversasque gentes magnalia ejus variis linguis loquentes in unitate fidei congregavit hanc quoque societatem Hungaram Apostolico protoregis nomine insignem in eodem spiritu recta sapere scibereque concedat et ora Petri qui nunc per Leonem loquitur participem certamque reddat benedictionis plantantibus et rigantibus superna dantis incrementa.

E generali consulto Societatis S. Stephani Budapestini d. XXIII. m. martii a. MDCCCLXXXII asservato . . . aláírva Haynald Lajos bibornok-védnök, Mailáth György, gróf Cziráky János elnökök és az alelnök apát-kanonok által.

A szent atya kiváló kegyességgel fogadta a társulat szép ajándékát, nagy örömet fejezte ki működésén, s azt további haladásra ösztönözve, apostoli áldását adta védnökeire, nemes elnökeire s minden tagjaira.

Fraknói Vilmos apát-kanonok, a m. t. akadémia főttkára azért járult a szent atyához, hogy legmélyebb háláját fejezze ki ama kegyességért, mely által ő Szentsége a közel mult napokban helyeslését s beleegyezését adta azon nagy jelentőségű vállalatához, melyet Magyarország nemely püspökei, káptalanai s főpapjai a vaticani levéltárakban őrzött s egyházuk és hazájuk történetére vonatkozó adatok és okmányok közrebocsátásával ohajtanak léte. síteni, kiknek nevében az e vállalat élén álló Haynald bibornok a kérelmet és emlékiratot a szentszéknek már előbb fölterjesztette.

A szent atya meleg elismeréssel dicsérte meg azon magyar püspökök, káptalanok és főpapok nemes buzgalmát és készségét, kik e nagy czélra eddig is jelentékeny összeget siettek ajánlani; s annál nagyobb örömmel teljesíti ohajításukat, mert Magyarország egyik nagy dicsősége, hogy a kereszténység védbástyája volt s a kathol. hit és apostoli szék iránt hűségét annyiszor kitüntette, mint ezt nagy tettekben gazdag történelme igazolja. Biztosítja tehát Fraknói apát-kanonokot, mint e vállalat egyik tényezőjét, hogy valamint ahhoz az engedélyt megadta, ugy annak foganatosítására az illetőket utasítandja.

Ő Szentsége a legnagyobb szívéllyességgel adta áldását e nagy vállalat előmozdítóira s munkásaira, és szeretetteljes szavakkal üdvözölte a küldetésökben így eljáró két apátkanonokot.

RÖVID HIREK.

† Dr. Tóth Miklós eperjesi gör. kath. püspök temetése mult hó 14-ikén reggel 8 órakor ünnepélyes szertartással és nagy pompával, a megyei papság s a város összes lakosságának mély részvéte mellett ment végre. A megboldogult hült tetemei a székesegyház sírboltjában tétettek örök nyugalomra. A gyászszertartást Pászthély János munkácsig. kath. püspök ur ő méltósága végezte fényes segédlettel. A temetésen jelen volt Császka György szepei püspök ur ő excja is.

* Magyar nyelvi pöttanfolyamok a magyar nyelvet nem bíró néptanítók számára az idén is fognak tartatni a szünidők alatt. E czélra a lévai, losonci, sárospataki, bajai, aradi, kolozsvári, székelykereszturi, zilahi, szegedi, mármharosszigeti, győri és szombathelyi képezdek vannak kijelölve. Minden tanító, ki a pöttanfolyamon részt vesz, 70 kr napidíjban részesül.

* A budapesti közp. növ. papság m. egyházirodalmi iskolája ritka szép s élvezetdús ünnepélyt rendezett alapításának 51-ik évfordulóján, máj. hó 29-én. A változatos programmal összeállított ünnepély d. u. 1° 5-kor vette kezdetét. A szép számmal összegyűlt vendégkoszorú díszes soraiban az egyetem egyházi és világi több jelesét is volt szerencsénk láthatni. A növeldei énekkar Feley A. »pápai himnusát« szokott praecisióval előadván, t. Glász József, mint az iskola ez idei elnöke rövid megnyitójában üdvözölte az egybegyűlteket, áttér az iskola működésére s indokolja, hogy kiadványaiban újra eredeti dolgozatokkal lép a közönség elé. Ezután a kar Liszt F. »Csata előtt« című szép compositióját adta elő, mit t. Csicsáky Imre fennkölt szellemű, magasröptű és nagyrahivatott tehetségre valló, kitünő alkalmi ódájával követett. A remek szavallattal előadott ódát Becker V. E. »A kápolna« című darabja váltotta fel a kar által előadván. Majd t. Domján Péter hosszabb beszédben több példával illusztrálta értekezik a mysteriumokról, mint a mai szinköltészet forrásairól. Utána t. Glász

J. és Zselvtvai Emil urak zongora- s hegedű-játéka szabatos s élvezetteljes előadásával gyönyörködtette az összegyűlteket. A lefolyt évi működést jelző jegyzői jelentés után még a kar adott elő néhány kedves darabot. Az elnök befejező beszédjébe az öröm napján a fűi hála s részvét hangján emlékszik meg Eperjes angyalzívü s tudós püspökéről, dr. Tóth Miklósról, mint a kinek ez idei kiadványát ajánlotta, de a ki előbb távozott a boldog hazába, semhogy e földön fogadhatta volna az iskola hódolatát. Végül köszönetet mond az egybegyűlteknél s a kedves ünnep véget ért, emlékéit hagyva mindnyájunk szívében a nagyrahívott iskola buzgalmának.

* **Francziaországban** a kormány befolyásától független katolikus iskolák alapítására mozgalom indult meg s a »Figaro« bemutatja e célra rendezett gyűjtését, melynek eredménye néhány nap alatt nem kevesebb mint 170,000 frank.

* **Az Olaszországba szóló készpénzt,** bankjegyeket, értékpapirokat vagy drágaságokat, egy legujabb póstai rendelet szerint, nem szabad viaszos vászonba göngyölni. — hanem ily küldeményekre csak nyers vagy fehérített vászon használható borítékul.

IRODALOM.

— A **Hajóssy Gy.** Krizánt ferenczrendi áldozópap és hitészónok által szerkesztett s kiadott „**Jó pástor**“ című egyházi szónoklati folyóirat VIII. füzeté megjelent s nyolcz szent beszédet tartalmaz névszerént: pünkösöd hétfőre, szentháromság vasárnapjára, Urnapra, pünkösöd utáni II. vasárnapra, páduai sz. Antal napjára, pünkösöd utáni III. és IV. vasárnapokra és szent László király ünnepére.

— Megjelent s beküldetett: „**Az I. országos tanítói gyűlés** lefolyása és elvi jelentőségű főbb mozzanatai“. Katolikus szempontból beszámoló jelentésében megvilágítja **Fonyó Pál** a bajavidéki r. kath. tanító-egylet volt képviselője. Baján, 1882. A bajavidéki kath. tanító-egylet sajtója. Ivrét, 1—20 l. Ára 40 kr.

— A **Bölcsészeti Füzetekből** megjelent a XXII.: „**A szónoklattal alapvonalai.**“ Irta dr. **Stöckl Albert** kanonok és tanár. Fordították **Répássy János** és dr. **Zafféry Károly**. Ára 50 kr. Nyom. az egri érsek-lyceumi nyomdában.

MINDENFÉLE.

Az önnomásu prédikátor. Ez volt a sajtóságos melléknéve **William Davy** angol prédikátornak, ki századunk húszas éveiben élt. A jó ember, ki az exeteri anglikán püspöki egyházmegyében lelkészkedett, minden áron mint író akart kitűnni az egyházirodalmi téren, de nem volt szerencséje. Prédikációi, melyeket hat kötetben előfizetési uton adott ki, nem csak hasznot nem hoztak neki, de adósságokba verték. Őt azonban ez nem riasztotta el. Nőtlen levén, háztartása nagyon kevésbe került; egész szabad idejét egy tudományos munkára fordította, mely majdan nevét halhatatlanná teendí. Végre elkészült vele, de a munka oly terjedelmes volt, hogy megint nem talált kiadót reá. Saját költségén nem nyomathatta ki, mert belekerült volna 2000 font sterlingbe, ily összeg pedig reá nézve elérhetlen volt. Munkáját azonban mégis szeretne volna minden áron kinyomtatva látni. Mit tegyen tehát? Végre határozott. Vett néhány mázsa óska betűt, sajtót készített magának, szerzett papírt s egyéb kellékeket, azután betanította gazdasszonyát a szedésre. Egyesült erővel fogtak tehát a nagy munkához, mindazáltal két évig tartott, míg az első kötet elkészült. Csak negyven példányt nyomtatott belőle, s ebből

huszonhat példányt szétküldött ajándékképen a püspököknek, egyetemnek stb. Elismerést, hírt és kitüntetésekért várt; de mindebből nem tévedt semmi a prédikátor szegény hazába. Senkinek sem kellett a könyv. Erdemeinek ezen félreismerése nem törte meg; a munkát tovább szedte és nyomtatta, de már költséghimélésből csak tizenhárom példányban nyomtatta. Tizenhárom évig tartott, míg a 26 kötet elkészült, melyek mindegyike 500 oldalból állott. A szerző megtanulta a könyvkötészetet is és hozzáfogott az egész kiadás bekötéséhez. Háromszáz hatvannégy kötettel egy kis parasztkocsira ült és Londonba ment, hol a tizenhárom példányt odaajándékozta ugyanannyi nyilvános könyvtárnak, azon reményben, hogy talán ezen az uton magára fogja vonni a tudósok figyelmét. Ez azonban nem történt meg, s a prédikátor 82 éves korában szegényen és elismerés nélkül halt meg. Irói működéséről nem szólva, ő maga bámulatos példája a vas szorgalomnak és szívós kitartásnak, mert életének több mint harmincz évét egy munkának szentelte s minden nehézséget legyőzött, mely utját állta.

* * *

Pistike egyre alkalmatlankodik anyjának kunyorálásával — Ugyan hagyj már békét, Pistikém, mond bosszankodva az anya, látod hogy mennyi a dolgom, s mindennek megvan a maga ideje.

— Igazán, anyácskám? Hát annak mikor van az ideje, hogy nekem egy kis cukrot adj a szelenczéből? kérdi a kis tudvágyó

* * *

Egy vándorlegény, ki először van életében a fővárosban, a rendőrséghez akar menni, de nem ismeri a járását. Egy suszterinastól kérdi:

— Hogyan jutok el legkönnyebben a rendőrségre?

— Az nagyon egyszerű. Menjen be abba a boltba amott s lopjon valamit.

* * *

Salamonleben és fia kihallgatásra mennek, megköszönni a fejedelemnek a nemességet, melyet néhány nap előtt kaptak.

A kihallgatási terem ajtaja előtt, midőn a livrées ajtónálló kinyitja a szárnyas ajtót, Salamonleben előre tolja fiát:

— Kóbi, menj te előre, neked őseid vannak.

* * *

— Ugyan, mondd csak Pista, láttál-e már orvost valaha, ki megmentett volna valakit?

— Láttam bizony! Az én orvosomat, ki engem a mult nyáron megmentett.

— Mit mondasz?!

— Csónakáztunk a Dunán; a csónak felfordult. . .

— S ő egy hatalmas tüdőgyuladástól mentett meg?

— Nem! úszva kivitt a partra.

* * *

Jancsi, a ki nem veti meg a bort, mint inas szolgálatba lép X. urnál.

Pár nap mulva X. véletlenül korábban megy haza, s a mint belép a szobába, látja, hogy inasa éppen akkor hajtja föl a palaczkot.

— Ah! bitang, rajtakaptalak, most nem tagadhatod, hogy te iszod ki mindig a boromat.

— Oh! kérem nagyságos uram, feleli Jancsi minden zavarodás nélkül, egy serét-szem volt a palaczkban, azt akartam csak kivenni.

HIRDETÉSEK.

Lipót-utca 6. sz.

HOFFMANN KÁROLY
budapesti temetkezési vállalat

IV. kerület, Lipót-utca 6. szám.
VI. kerület, nagy mező-utca 10. szám.

Elváltat temetkezéseket 6 különféle osztályzat szerint s elismert olcsó árakon 15, 20, 25, 40, 60 és 400 frton felül.

Halott-szállítást

előírat szerint kétszeresen elzárható érczkoporsókban a bel- és külföld minden irányában. Nagy raktár fenyezett és fénymázzal bevont

fa- és érczkoporsókban.

Továbbá minden a temetkezési szakmába vágó tárgyak, felszerelések, tartalan, selyem és atlaszban.

Díszes ravatalok,
ábrándsirkoszorúk moha, fű vagy levélalakban.

A t. gyászoló családok kívánalmára teljes részletezett árjegyzékek könyvekben rendelkezésre állanak. 9-10

Lipót-utca 6. sz.

Magyar-francia biztosító-részvénytársaság.
Részvénytőke 8 millió forint aranyban.

Alapított 1879-ben.
Kimentetés 1881. évi december 31-ről:

B-fizetett részvénytőke aranyban	4.000.000.—	forint
Agio-tartaléktőke	797.200.—	
Rendelkezési- és nyeresénytartalékalap	424.821.03	
Árfolyamkülönbözeti tartalék-alap	80.00.—	
Elemi biztosítások díjtartaléka	717.986.78	
Életbiztosítási díjtartalék	331.949.24	
Díjváltó-tárca	2.375.580.44	
Értékpapirokban elhelyezve:		
a) 288.800 kassa-oderbergi elsőbbségi kötvény	à 96.60 ft	278.980.80
b) 155.400 magyar nyugati vasút	I. à 96.20 ft	149.494.80
c) 197.000	II. à 92.75 ft	182.717.50
d) 112.400 alföld-flumei	I. à 94.50 ft	106.218.—
e) 180.000 m. gőcsországi	I. à 94.— ft	169.200.—
f) 17.400	II. à 92.— ft	16.008.—
g) 110 drb tiszai vasúti részvény	à 250.50 ft	27.555.—
h) 23.000 osztrák-magyar bank záloglevél	à 101.25 ft	23.287.50
i) 25.000 5% földhitelintézeti	à 101.— ft	25.250.—
k) 17.800 5 1/2%-os	à 101.50 ft	18.067.—
l) 123.300 6% földhitel-részv. társasági	à 103.— ft	126.999.—
m) 45.000 6% magyar aranyjárdék	à 120.— ft	54.000.—
n) 8.000 5% oszt. papírajárdék	à 94.80 ft	75.840.—
o) Különböző biztosítási társaságok részvényei		1.650.582.50
ezen értékpapírok után 1881. december 31-ig járó kamat és osztalékok		141.599.37
Összesen 3.045.799.47		
Értékpapírokra adott kölcsönök		166.116.—
Hazai pénzintézeteknél elhelyezett tőkék		360.454.67
Váltó-tárca		74.242.56
A társaság háza Budapestben		1.056.995.48
Biztosító-intézetek s képviselőteknél külföldi követelések		1.734.381.0
Kézpénz-állomány a központban s a képviselőteknél		107.102.75
Az 1881. évben a tűzágazatban 522.301.683 frt — a jégágazatban 42.241.254 frt — és a szállítmányi ágazatban 135.690.250 frt biztosított tőke után a kézpénzdíj-bevetel tett		4.746.784.06
Az elemi biztosítások után kifizetett károk összege		3.469.631.85
Függőben levő károkért tartalékba helyezettett		295.125.34
A társaság házaik jövedelme s az értékpapírok és betétek utáni kamat		311.000.12
Az életbiztosítás állaga		11.192.312.12
Az évi díja		419.009.—
Az életbiztosítások után kifizetett károk összege		17.020.58
Függőben levő károkért tartalékba helyezettett		11.700.69
Tiszta nyereség az 1881. évről		223.117.19

mely összeg a közgyűlési határozat értelmében, a még törlesztetlenül maradt alapítási és szervezési költségek fedezésére az 1882. év számlájára átvitetik.
(Utánnyomat nem díjaztatik.) 1-1

Kiadja a **Szent-István-Társulat** (Lövész-utca 13-dik szám.) — Felelős szerkesztő: **Ágoston Antal.**

Budapest, 1882. Nyomatott az **Athenaeum** r. társ. nyomdájában (Ferenczick-tere Athenaeum-épület).

Dr. Katsch
Egészségi kávéja

Dr. Katsch Ferdinánd
vénye szerint **Stuttgartban**
egyedül valódiilag gyártva
Franck Henrik fiai által
Ludwigsburgban.

Teljesen pótolja
a valódi kávé!

Tejjel élvezve, ajánlatos mint
Jóízű erős
NÉP-TÁPSZER;

vagyis oly kávé, mely az idegeket nem támadja meg, ellenben igen egészséges, tápláló és könnyen emészthető; kétszeresen ajánlható oly egyéneknek, kiknek gyomruk gyenge, szív- és idegben szenvedőknek, valamint igen finom kávé-illatánál és nagy olcsóságánál fogva azért is, mert — valódi kávé hozzáadása nélkül is — főzhető.

Kapható az ország minden nagyobb és kisebb fűszerkereskedésében és a legtöbb gyógytárban. 10-10

Miseruhák és egyházi szerek
gyára.
Római katolikus rítusban.

Miseruhák, dalmatikák, pluviálék, albák, rochetek, zászlók, lobogók, Monstranzok, kelyhek, ciboriumok, füstölők, lámpák, gyertyatartók, chinapróba-ezüstből,

Pontificale-eszközök
a leggazdagabb szerelésig.
ZAMBACH ÉS GAVORA
Budapest, **ráczi-utca 17. szám.**

Ő Eminentiaja a bibornok Magyarország Herceg Primásának szállítója.
Megrendelések a legrövidebb idő alatt pontosan eszközöltetnek.
Nem tetsző tárgyak kieserltenek. 4-52

P. Weninger X. F. Eredeti, rövid s gyakorl. szt. beszédek az év minden ünnepére. Ára bérmentesen küldve, (ha az összeg utalványoztatik) — **95 kr.**

P. Weninger X. F. Eredeti, rövid s gyakorlati szt. beszédek az év minden vasárnapjára. Ára bérmentesen küldve (ha az összeg utalványoztatik) **1 frt. 5 kr.** Kaphatók Egerben, Szolcsányi Gyula könyvtárusnál. 8-15